

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 413 КР
Дата 08.10.2021

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 10-00-10/ 21 #1 08 -10- 2021

На Ваш № 211 КД / 09.09.2021 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

от

ПРОФ. Д-Р ЯНАКИ СТОИЛОВ - МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

по

КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 17/2021 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 9 септември 2021 г. в качеството ми на министър на правосъдието съм конституиран като заинтересована институция по конституционно дело № 17 за 2021 г., образувано на 5 август 2021 г. по искане на Министерския съвет за даване на задължително тълкуване на чл. 130в, т. 3 от Конституцията на Република България за отговор на въпроса: „В правомощията на министъра на правосъдието по чл. 130в, т. 3 от Конституцията на Република България включва ли се възможността да прави предложение за предсрочно освобождаване от длъжност на председателя на Върховния касационен съд, на председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор в хипотезата на чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията ?“.

С посоченото определение искането е допуснато за разглеждане по същество.

Искането на Министерския съвет за даване на задължително тълкуване на чл. 130в, т. 3 от Конституцията на Република България е отправено по инициатива на министъра на правосъдието, като вносителят е възприел в цялост изложените аргументи.

В искането на вносителя е посочено, че нормата на чл. 130в, т. 3 от Конституцията е предизвикала противоречиво тълкуване сред членовете на Висшия съдебен съвет (ВСС),¹ което е наложило по недвусмислен начин да се изясни нейното съдържание.

¹ В свое решение от 22 юли 2021 г. с 12 на 8 гласа пленумът на Висшия съдебен съвет е оставил без разглеждане внесеното предложение от министъра на правосъдието за отстраняване от длъжност на главния прокурор, квалифицирайки го като недопустимо (Протокол №14 от заседанието).

Тълкувателната компетентност на Конституционния съд е насочена към установяване на смисъла на конституционната норма, по който се спори. При констатиране на неяснота и/или двусмислие разкриването му обосновава различни възможни решения или прилагането е противоречиво, като по този начин даването на задължително тълкуване служи непосредствено за повече ефективност на основния закон (определение № 4 от 14.08.2007 г. по к. д. № 9 от 2007 г.). Така Конституционният съд отстоява своята роля на официален тълкувател на конституционните норми.

Различното тълкуване и прилагане на нормата оформя две противоположни разбираня. Според едното разбиране, правомощието на министъра на правосъдието по чл. 130в, т. 3 от Конституцията във връзка с чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията не дава възможност той да сезира пленума на ВСС с предложение за предсрочно прекратяване на мандата на председателя на Върховния касационен съд, на председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор. Според другото разбиране, такава възможност се съдържа в разпоредбата на чл. 130в, т. 3 от Конституцията.

По поставения въпрос изразявам следното становище:

Споделям разбирането, според което е налице правна възможност за министъра на правосъдието на основание чл. 130, т. 3 от Конституцията да сезира пленума на ВСС с предложение за предсрочно прекратяване на мандата на председателя на Върховния касационен съд, на председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор в хипотезата на чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията, по изложените в искането на вносителя съображения, като излагам и допълнителни аргументи в подкрепа на тази позиция:

Правомощието на министъра на правосъдието по чл. 130в, т. 3 от Конституцията да иска освобождаването на председателя на Върховния касационен съд, на председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор не е изрично предвидено в чл. 130в, т. 3, но това разбиране може да бъде изведено по тълкувателен път от други действащи конституционни разпоредби. В Решение № 8 на Конституционния съд от 13.09.2006 г. по к. д. № 7/2006 г. съдът отбелязва „...възможността на министъра на правосъдието да прави кадрови предложения пред ВСС, се намира в определени отношения с други норми на основния закон. Конституционната уредба на процедурата за назначаване, повишаване, понижаване, преместване и освобождаване от длъжност на магистрати включва разнообразни по предназначението си, но неразривно свързани помежду си разпоредби. В единство те образуват своеобразен нормен комплекс, което предопределя и начина, по който следва да се подходи при проверката за конституционосъобразността на която и да е от тях. Не е възможно и не би било правилно в този случай да се преценява изолирано отделна разпоредба или част от нея, защото, съдържайки конкретно правило, тя същевременно е елемент от цялостното уреждане на проблема в рамките на съответния нормен комплекс. По отношение кадровото формиране на съдебната власт от Висшия съдебен съвет Конституцията съдържа ясни правила.“

Правомощието на министъра на правосъдието следва от логическото и систематично тълкуване на чл. 129, ал. 3 от Конституцията. В изр. първо на конституционната разпоредба са изброени изчерпателно магистратите („съдия, прокурор или следовател“), към които тази разпоредба се прилага, като следващото изр. второ продължава: „Те, включително лицата по ал. 2,² се освобождават от длъжност само при: 5. тежко нарушение или системно

² Изброените лица в чл. 129, ал. 2 от Конституцията са „председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор“.

неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт.”

Препращането на чл. 129, ал. 3, изр. второ към чл. 129, ал. 2 от Конституцията не оставя съмнение, че лицата, заемащи посочените висши магистратски длъжности могат да бъдат предсрочно освобождавани от длъжност по чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията.

Член 130в, т. 3, чието задължително тълкуване по чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията е предмет на настоящето конституционно дело, е продължение и в съответствие с чл. 129, ал. 3, изр. второ и т. 5 от Конституцията. Това от своя страна означава, че лицата по чл. 129, ал. 2 попадат в кръга от лицата, които могат да бъдат освобождавани предсрочно по чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията.

В този смисъл би трябвало да се отговори и на изрично поставения в сезиращото искане конкретен въпрос, а именно: след като съгласно чл. 130в, т. 3 от Конституцията на министъра на правосъдието е предоставено общото правомощие да прави предложение за освобождаване от длъжност на „съдии, прокурори и следователи”, в това правомощие се включва и частта от него да прави предложение за освобождаването от длъжност на съдии, които заемат конституционната длъжност председател на Върховния касационен съд и председател на Върховния административен съд, както и прокурор, който заема конституционната длъжност „главен прокурор” и запазват качеството си на „съдия”, респективно на „прокурор” по смисъла на чл. 117, ал. 2, чл. 129, ал. 2 и 3 от Конституцията, което е и изрично потвърдено с чл. 129, ал. 3, изр. второ.

Съвместяването на двете функции – съдебно-правораздавателна и управленска е особеност на изпълняваните от тях длъжности, но тя не отнема, а потвърждава общото им качество на „съдии”, съответно на „прокурор” по смисъла на Конституцията. Това тяхно качество се потвърждава и от чл. 109 и чл. 117 от Закона за съдебната власт, приет на основание чл. 133 от Конституцията. Председателят на Върховния касационен съд и председателят на Върховния административен съд са действащи магистрати, които активно участват в осъществяването на правораздаването, като една от основните функции на съдебната власт за защитата на правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата по чл. 117, ал. 1 от Конституцията. Те са действащи магистрати, които осъществяват върховен съдебен надзор за точно и еднакво прилагане на законите по чл. 124 и чл. 125, ал. 1 от Конституцията.

Симетрично е и положението на главния прокурор при осъществяване на неговите прокурорски функции по чл. 126 и чл. 127 от Конституцията. Той е административен ръководител на прокуратурата – на върховната касационна и на върховната административна прокуратура при изпълнение на управленските им функции, като съставна част от съдебната власт. Правното му качество на прокурор по смисъла на чл. 117, ал. 2 и чл. 129, ал. 3 от Конституцията следва недвусмислено и от длъжностното наименование на изпълнявана длъжност.

В цитираното Решение № 8 на Конституционния съд от 13.09.2006 г. по к. д. № 7/2006 г. съдът също така отбелязва: „Възможността министърът на правосъдието да прави предложения пред Висшия съдебен съвет (ВСС) за назначаване, повишаване, понижаване, преместване и освобождаване от длъжност на съдии, прокурори и следователи не възниква със Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (ЗИДКРБ), обнародван в ДВ, бр. 27 от 31.03.2006 г. Тя съществува в правния мир вече осма година след промени в Закона за съдебната власт (ЗСВ), обнародвани в ДВ, бр. 133 от 1998 г. Тогава Народното събрание чрез изменение на чл. 30 от ЗСВ дава възможност на министъра на правосъдието да прави предложения „за всички длъжности на съдиите, прокурорите и

следователите”. През годините текстът многократно е променян редакционно, без обаче тези поправки да засегнат неговата същност.“.

Възможността министъра на правосъдието по чл. 130в, т. 3 от Конституцията е негово конституционно правомощие. Правната природа на „предложение” на неговия акт изпълнява само иницираща роля, без да определя крайния резултат. То има значението на „сезиращ акт”, с който се открива конституционното производство по предсрочно освобождаване от длъжност на председателя на Върховния касационен съд, на председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор. С неговото отправяне не се предопределя изхода от производството пред пленума на ВСС, но то обвързва пленума на ВСС и той следва да го разгледа по същество и по свое убеждение да прецени дали го възприема и прави мотивирано предложение до президента за предсрочно освобождаване или да го отхвърли с мотивирано решение и с това производството по чл. 130в, т. 3 от Конституцията пред Висшия съдебен съвет да приключи.

С оглед така изложените аргументи считам, че министърът на правосъдието на основание чл. 130в, т. 3 от Конституцията има възможност да сезира пленума на ВСС с предложение за предсрочно прекратяване на мандата на председателя на Върховния касационен съд, на председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор в хипотезата на чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията.

С УВАЖЕНИЕ,

**ПРОФ. Д-Р ЯНКИЕТО ДЪВ
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО**

